

Govor poslanca Ferjančiča

v državnem zboru dne 25. maja.

(Konec.)

Gledé „honorara“ (plače) niso izbirčni, vzamejo vse: denar, pridelke (radost na desni), če ni drugače, so pa tudi s požirkom kake pijače zadovoljni. (Čujte! na desni.) Taki ljudje posredujejo promet. Na Koroškem se ne zgodi, kakor kje drugod, da bi stranka, ki je pravdo zgubila, drugi nasprotni stranki očitala zvijačo, goljufijo ali krivo pričanje, ne, temveč vse to gré ondi na mešetarjeva pleča. Mešetarja dolží taka stranka, da je napak tolmačil, da je dal s tem povod krivi prisegi, in tudi, da ga je nasprotna stranka podkupila.

Posebno si pa usojam pozornost pravosodnega ministerstva na to obračati, da se za tako mešetarijo na Koroškem priznavajo sodnijski stroški, odobravajo, plačujejo in tudi iztirjujejo ter eksekvirajo. (Čujte, čujte! na desni.) Toda ne le pri strankarskih zadevah, temveč tudi pri kazenskih obravnavah poslužujejo se sodniki takih mešetarjev. Kam da to privede, dokaže naj Vam resnični dogodek, katerega mi je več ljudi potrdilo: Preiskovalni sodnik je v neki preiskavi zarad umora našel, da je bil mešetar, ki je med obdolžencem in med sodnikom posredoval, konečno sam morilec. (Čujte, čujte! na desni.) — Poslanec Nabrgoj proti levici obrnen: „No, kaj bode pa na to rekli?“ — Dr. Trojan: „Ali tudi to občine tako hočejo?“ — Poslanec Nabrgoj: „Ali tudi občine to zahtevajo?“ — Poslanec dr. Foregger: „Pri-sežni tolmač je ravno tako lahko morilec!“)

Lahko bi Vam navedel še drugih vzgledov, kako da se godí s pravosodjem na Koroškem, uže posebno zarad tega, ker sedanjemu pravosodnemu ministru taki slučaji niso znani, toda, mislim, da sem pametnim možem zadosti povedal. Prosim pa pravosodno upravo, da naj ima pazno svoje oko vedno uprto na te žalostne razmere, ki jih ne more nihče utajiti, in ki se celó zlepšati ne dadó. Pred vsem pa naj skuša, da jih odpravi. Najbolj umestno se mi zdi, če bi se uže od sedaj na dalje pri natečajih sodniških mest po slovenskih krajih zahtevalo znanje slovenskega jezika v pismu in besedi. (Tako je! Prav potrebno! na desni.) Ta zahteva je vendar čisto naravna. Ob enem naj se pa pravosodna uprava uže sedaj prepriča, koliko zná ta ali oni sodnik na Koroškem slovenščine, ter naj nedostatnosti odpravi s pomočji primernih prestavljanj sodnikov, če ni drugače.

Resolucija pa, o kateri sem poprej govoril in jo utemeljil, se glasi:

„Vlada se poziva, naj za to skrbí, da se bode uže pri imenovanji avskultantov ozir jemal na jezikovne zmožnosti prosilčeve in da bode v področji deželnih nad-sodnij graške in tržaške vedno toliko slovenščine in za Primorje hrvaščine zmožnih avskultantov pri rokah, kolikor jih bo treba za umeščevanje viših sodnijskih služeb, kjer se znanje slovenščine zahteva.“

(Priznanje na desni. — Govorniku mnogi čestitajo.)

Politične stvari.

Razmere na Českem.

Z izstopom Nemcev iz českega deželnega zbora pričel se je novi del borbe, katero bijejo naši bratje Čehi za svojo narodno pravo.

Kedor opazuje narodno gibanje v naši državi, opazuje lahko uže iz prejšnjega stoletja sem nadvladanje nemškega plemena in njegovo prizadevanje, ponemčiti tudi druge, izrekoma slovenske, narode. Leta 1848 videti je bilo pač, da so se hoteli narodi sporazumeti, postati si drug drugemu pravični, pa v kratkem minule so sanje in — absolutizmu umaknili so se prosti narodi na korist nemščini, katera se je zopet, kakor poprej, uže vpeljati poskušala v javno življenje vse države kot potrebno sredstvo centralističnega vladanja.

Nesrečna vojska leta 1859 rodila nam je ustavo, katero so pa Schmerling in somišljenci njegovi, izrekoma Nemci na Českem, dejali v oklep ustave za same Nemce.

Leta 1867 rodilo nam je dualizem, po katerem so Madjari dobili prosto roko na Ogerskem, Nemci pa si pridržali nadvlado v tostranskih deželah. — Znane so daljne borbe Čehov za svoje narodno pravo — odtegnili so se deželnemu in državnemu zboru, ko so videli, da vse drugo ne pomaga nič; s Taaffejevo vlado vstopili so zopet na torišče, ne da bi bili za svojo pravo dejansko dosegli količkaj pomenljivega, dale so se jim, kakor nam večinoma le obljube. Edino dve jezikovni naredbi, kateri ste — nedotaknivi se narodne pravice Nemcev — odpravile nekatere stare krivice in pa česko vseučilišče — to se jim je dalo res. — Pa kaj storé na to Nemci? — Krik, da je nemštvo v nevarnosti, napolnil je državni zbor, nemške časnike in konečno izstopili so Nemci iz českega deželnega zbora, kot pripravljalni korak za izstop iz državnega zbora. — Vlada videti je pri vsem v zadruhi. Mladočehi začeli so rovat v lastnem taboru, češ, da ni zadosti odločnosti ne dosti poguma. Tu pa vstane stari vodja Čehov dr. Rieger in izreče povodom 25letnici českega glasila „Politik“ in zakliče, da se čuje daleč čez meje dežele: za prostost in svojo narodno pravico smo se borili vedno pošteno, pa vsikdar smo pripravljeni, pogoditi se z nemškimi svojimi rojaki, toda ne na podlagi predpravic katere koli narodnosti in ne tako da bi se stare nam storjene krivice smele smatrati za pravico, priposestvano po Nemcih. Pošteno bratovsko roko podajamo vam, da bode mir med nami, v blagor českega kraljestva in vse države.

To približno je vsebina pisma, katero objavlja „Politik“ kot pozdrav svojega pokrovitelja, zasluženega vodje českega naroda dr. Riegerja.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Minister Gautsch dosegel je s svojo prepovedjo, več kot 120 učencev sprejeti v obe